

Una radiografia del votant independentista en 5 gràfics

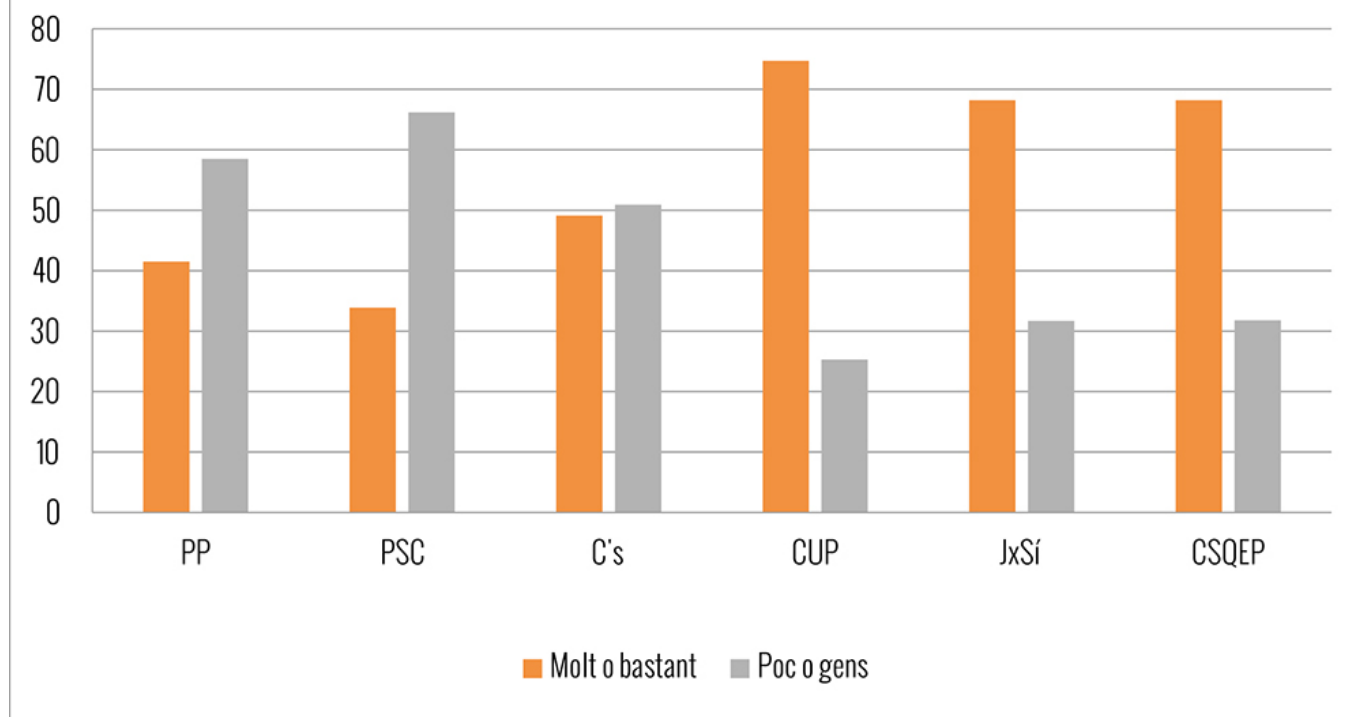
Les eleccions del 27-S van deixar-nos uns resultats que molts han llegit en clau plebiscitària, en què un 48% de l'electorat va votar dues opcions (Junts pel Sí i la CUP) partidàries de la independència. Com són, però, aquests votants? Queden independentistes, fora dels partits independentistes? Quines són les diferències entre els votants de Junts pel Sí i de la CUP? En aquest article, els politòlegs del Cercle Gerrymandering radiografien el votant independentista en cinc gràfics.

Sílvia Claveria i Edgar Rovira / Cercle GerryManders

Catalunya viu temps de convulsió política, enmig d'unes intenses negociacions entre Junts pel Sí i la CUP i a les portes d'unes eleccions espanyoles de resultat imprevisible. Les eleccions del 27-S van deixar-nos uns resultats que molts han llegit en clau plebiscitària, en què un 48% de l'electorat va votar dues opcions (Junts pel Sí i la CUP) partidàries de la independència. **Com són, però, aquests votants independentistes? Quines característiques tenen?** Queden independentistes, fora dels partits independentistes? Quines són les diferències entre els votants de Junts pel Sí i de la CUP, que fan tan difícil que es posin d'acord? **En aquest article, elaborat a partir de les dades més recents del Centre d'Estudis d'Opinió (CEO), radiografem el votant independentista en cinc (bé, en realitat, en sis) gràfics.**

1) Els independentistes, els més interessats en la política

Interès per la política

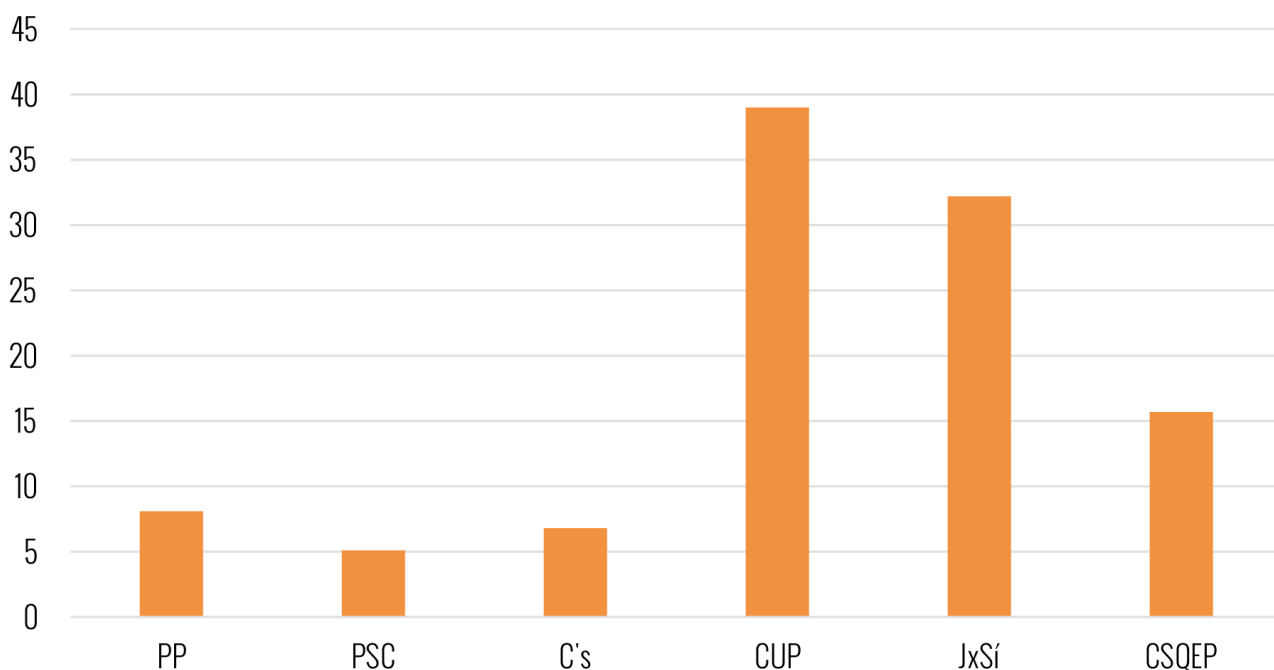
Hi ha qui sosté que un dels subproductes positius del procés, mentre no arriba la independència, és que ha comportat un augment de l'interès per la política. **No obstant això, les dades mostren que aquest interès s'ha mantingut constant des del 2010: l'augment de la intensitat 'processista' no ha portat aparellada un creixement de l'interès per la política.** Potser les generacions més joves sí que han patit un increment, però amb les dades disponibles no es pot determinar si aquesta ve influenciada pel procés o per la crisi.

Tot i que des del 2010 la meitat de la població catalana manifesta estar molt o bastant interessada en la política, aquest interès no es troba repartit equitativament. **Un 75% dels votants de la CUP afirmen estar molt interessats en la política, seguits per aquells que voten Junts pel Sí i pels que voten Catalunya Sí que es Pot (CSQEP), amb un 68% cadascun.** A més a més, els votants d'aquests partits són també els més informats. En canvi, els votants de C's i del PP es troben en la mitjana de Catalunya, amb un 49% i un 41% d'interessats, respectivament. A l'últim, només un terç dels votants del PSC diuen estar interessats en la política.

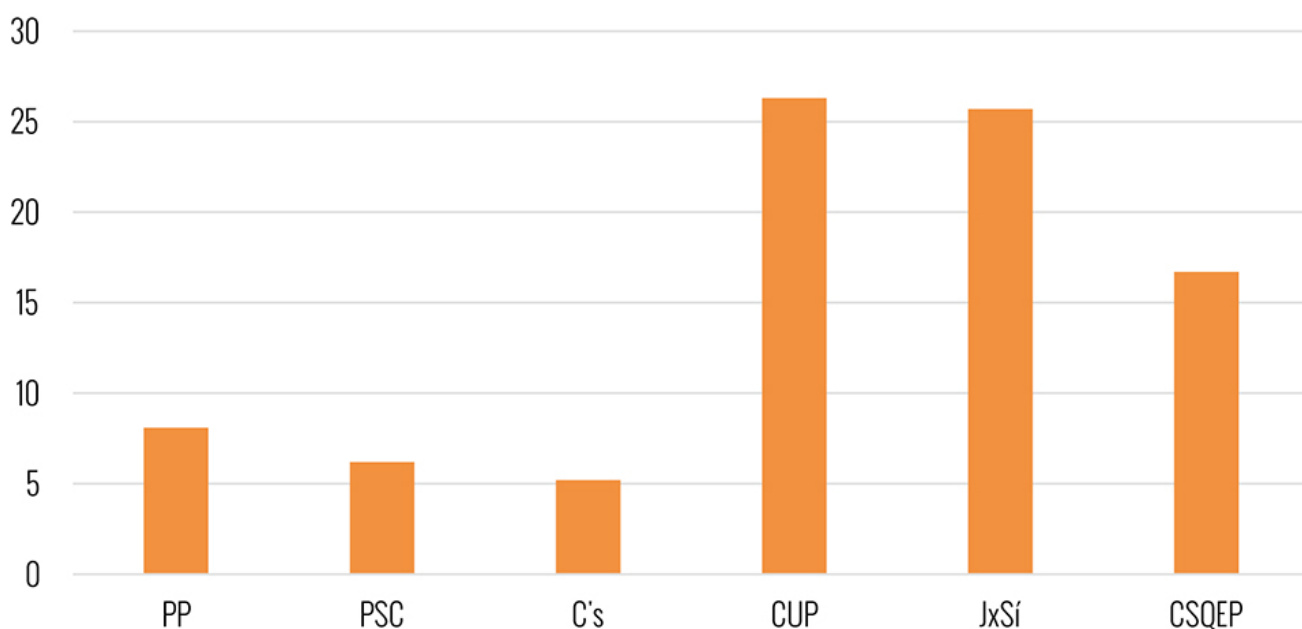
Aquestes diferències, però, s'expliquen més per la composició sociodemogràfica de cada partit que per cap altra cosa. El PP i el PSC atreuen més votants envellits -tenen un 46% i un 34% de votants de més de 65 anys, la major part dels quals no han rebut educació. En canvi, la CUP és el que té el major percentatge de votants amb un nivell d'estudis més elevat, seguida de JxSí. El procés, per tant, no ha incrementat l'interès per la política; l'educació i els recursos econòmics sí que ho fan.

2) La hipermobilització dels independentistes no té efectes secundaris

Va enviar algun missatge de mòbil, correu, post o tuit sobre les eleccions

Va assistir a un míting o reunió d'algun partit polític

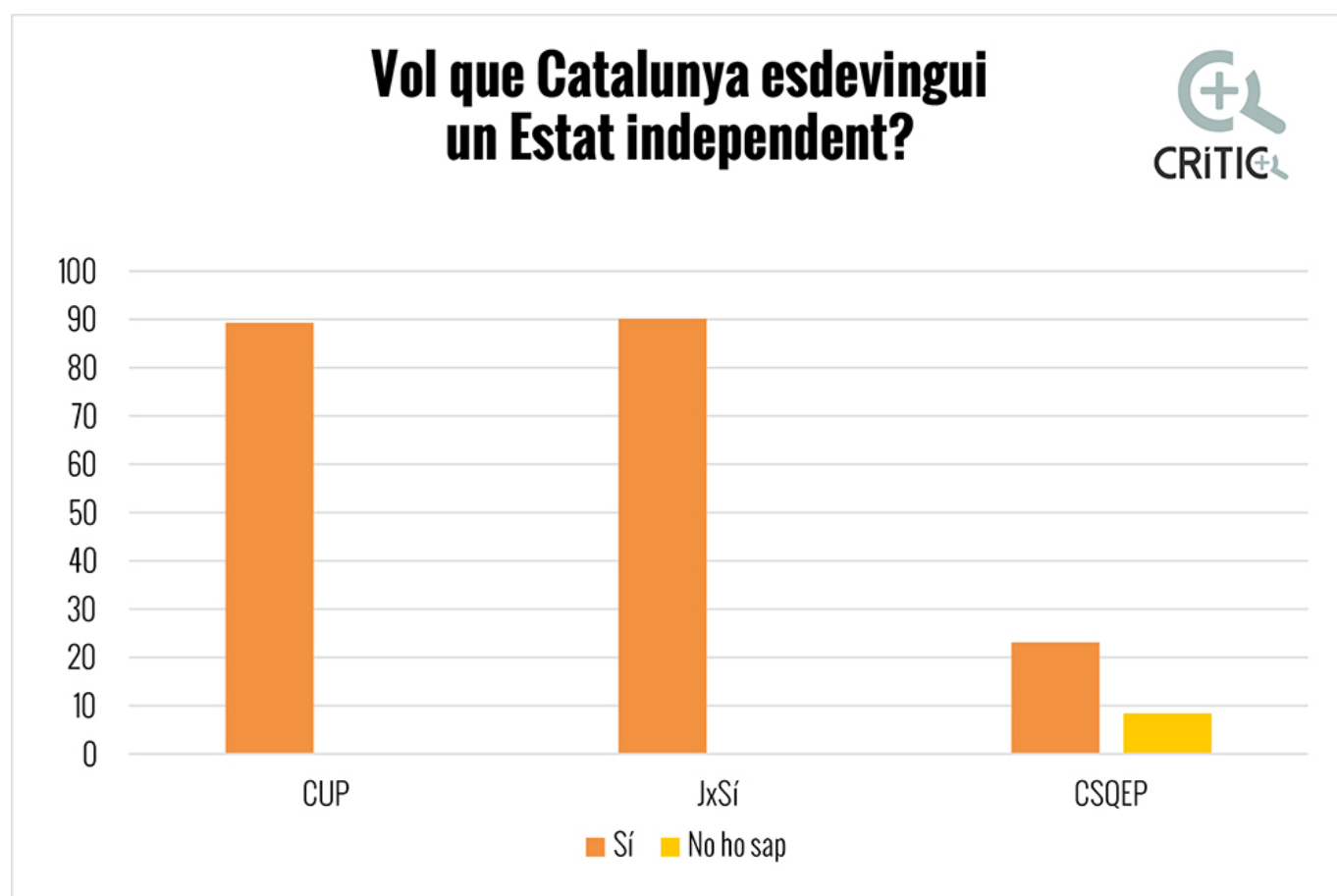

No són pocs els estudis de ciència política que conclouen que hi ha un patró de desigualtat en la participació política. **Els recursos econòmics, l'educació i l'ocupació són factors importants a l'hora de participar políticament** (anar a una manifestació, assistir a mítings, escriure a representants, ser membre d'associacions de caràcter polític...). La desigualtat econòmica és rellevant perquè provoca desigualtat participativa, i, en conseqüència, els governants tenen

incentius per prioritzar els interessos dels grups que més participen, iniciant una mena de cercle viciós.

En aquests gràfics observem que el bloc independentista es troba molt més mobilitzat que la resta, prenent part en reunions, mítings i sobretot fent participació 'online', i això podria provocar distorsions a l'hora d'anar a votar. No obstant això, el gran avantatge que té l'Estat espanyol, i Catalunya en particular –a diferència d'altres països europeus– és que no existeixen diferències notables, més enllà de l'abstenció estructural, en la participació electoral en funció dels recursos socioeconòmics. **I es va demostrar en l'alta participació del 27-S, que al marge dels resultats legitima l'elecció en minimitzar-ne els biaixos de representació.** Haver de repetir les eleccions al març implicaria haver de mobilitzar de nou els dos blocs igual per mantenir la representativitat excepcional del passat 27-S. Tan excepcional que probablement només un referèndum permetria igualar encara més els recursos participatius.

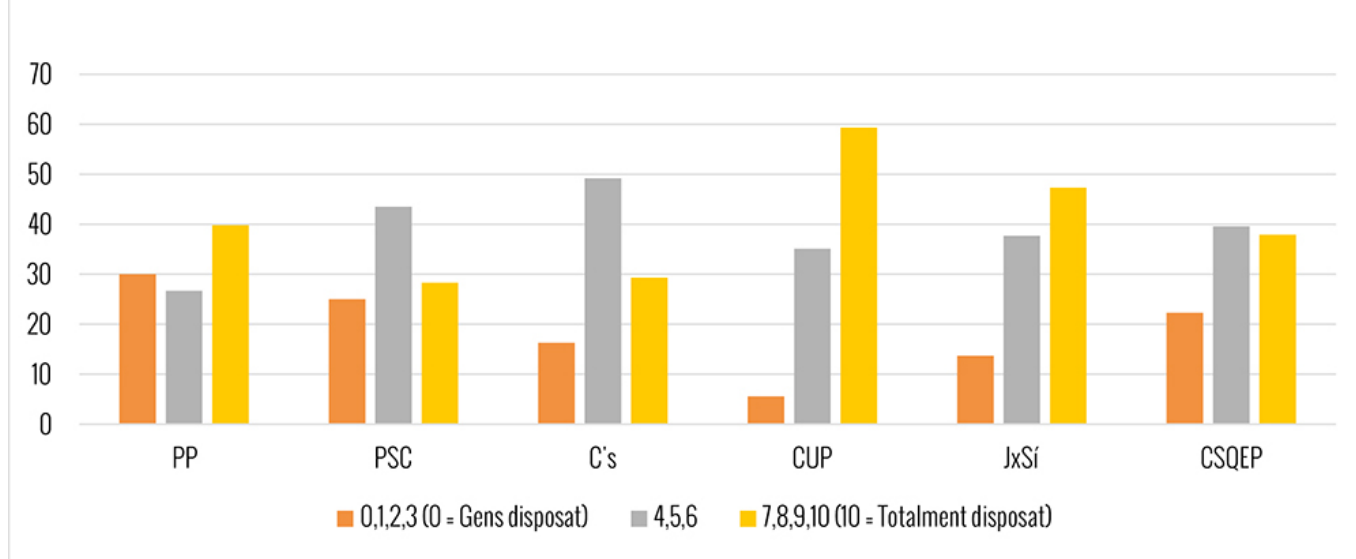
3) Queden independentistes fora de l'independentisme?

Sí, la resposta és sí. Encara. **Un referèndum no solament seria útil per limitar els biaixos representatius, sinó que ajudaria a clarificar els resultats.** Hi ha un 23% de votants de CSQEP que manifesta que votaria sí en un referèndum sobre la independència, i un 8% que encara tindria dubtes. CSQEP reuneix el percentatge més alt d'indecisió respecte a la independència, i, si es tornessin a convocar eleccions, un 10% de votants de CSQEP optarien per una formació independentista (un 6% a JxSí i un 4% a la CUP).

4) La independència no és per a porucs

La gent s'enfronta, sovint, a riscos quan ha de prendre decisions. Com es posicionaria vostè en una escala de 0 a 10?

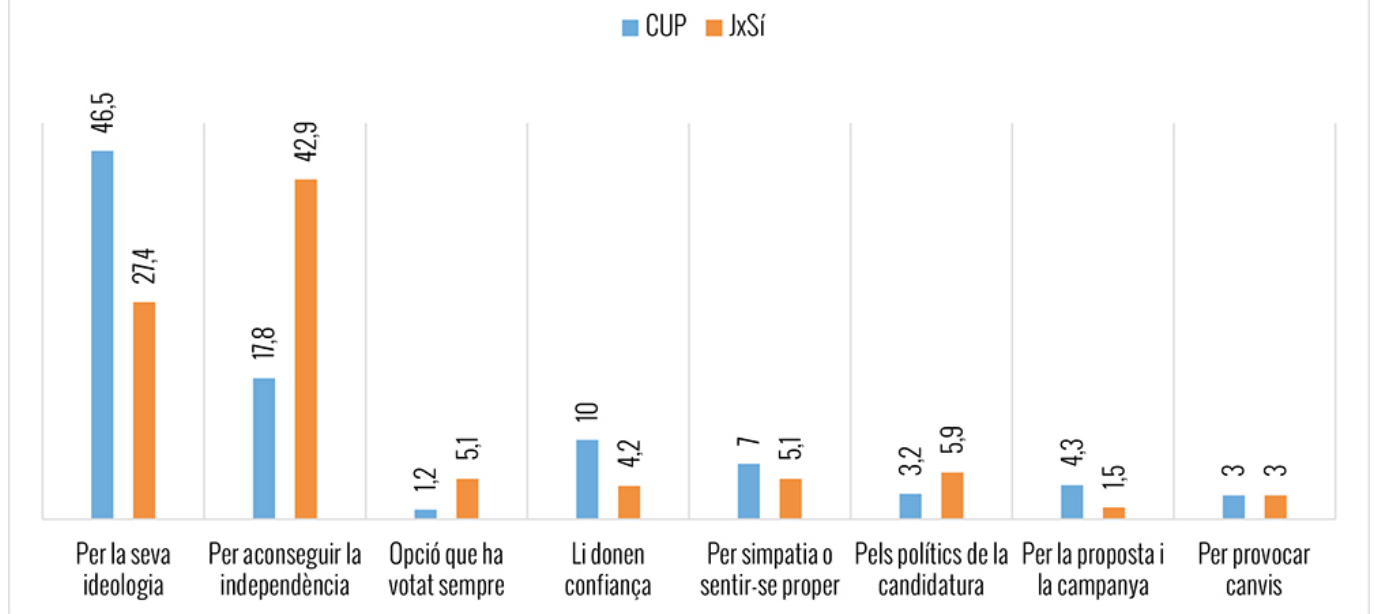

Els partidaris de la independència són carn de 'coachs' i de gurus. **Un 33,9% dels votants de la CUP afirmen que prendrien decisions arriscades ja siguin econòmiques o polítiques, seguits d'un 20% de votants de JxSí**, entenen per risc prendre decisions amb conseqüències incertes. La independència d'un país és un exemple paradigmàtic, ja que no sabem com pot evolucionar políticament un nou Estat, i el grau de risc que els ciutadans vulguin assumir condicionarà les seves preferències.

Resulta sorprenent la poca aversió al risc que declaren els ciutadans independentistes. **El que caldria saber és si són optimistes i, en conseqüència, desitgen la independència... o si és a la inversa.** Les campanyes polítiques han anat destinades sobretot a fer conèixer els possibles escenaris a què un Estat independent estarà exposat. I sembla que ha funcionat. Perquè només un 5% dels votants de la CUP i de JxSí consideren que una Catalunya independent quedaria fora de la UE, davant d'un 53% per part de C's o del PP. Més d'un 70% dels votants de la CUP i de JxSí consideren que els anirà millor en una Catalunya independent, davant d'un 4% del PP o de C's. A més a més, cal destacar que, encara que les dones són més adverses al risc -aquestes diferències són degudes a l'aprenentatge social més que a trets biològics-, hi ha un percentatge similar als homes que votarien sí en un hipotètic referèndum d'independència.

5) 'Indepes', tan iguals i tan diferents

Quina és la raó principal per la qual ha votat aquesta opció política a les darreres eleccions?

Si bé és cert que tant JxSí com la CUP proposaven iniciar els procediments per arribar a una Catalunya independent, i gairebé la totalitat dels seus votants davant d'un referèndum triarien la papereta del sí, sembla que els uns i els altres prioritzen aspectes diferents. **Així, els votants que finalment van triar la formació anticapitalista el 27-S ho van fer perquè prioritzen més la ideologia del partit i les polítiques socials que aconseguir la independència.** Tot i això, un 40% dels votants de la CUP, si s'ha de definir políticament, triaria l'adjectiu d'independentista abans que progressista (16,7%). En canvi, aquells que van votar JxSí prioritzen molt més la independència que la ideologia del partit. Aquesta situació s'entendria perquè JxSí és un conglomerat d'ideologies i és més difícil identificar-se amb unes polítiques socials que van quedar voluntàriament indefinides. Potser així s'entén millor per què la CUP segueix ferma respecte a quin govern s'ha d'investir i quines polítiques socials podran portar a terme de manera creïble.

L'electorat de la CUP també es diferencia del de JxSí perquè s'autodefineix com d'extrema esquerra (86%), davant autoubicacions més de centre (55%) i esquerra (41%) per part de JxSí. Unes diferències entre els uns i els altres que també són notables a l'hora de prendre les decisions: mentre que la major part de votants de la CUP prefereixen una forma directa, en una proporció molt similar als votants de CSQEP, els de JxSí mantenen posicions intermèdies, però decantades cap a deixar que siguin els polítics els que tinguin capacitat de maniobra.